

Baggrundsnotat om vedtægtens § 3: Åbenhed om bestyrelsens arbejde

Vedrørende åbenhed om bestyrelsens arbejde anføres i universitetslovens § 10, stk. 2 og stk. 10 følgende:

"Stk. 2. Der skal i størst muligt omfang være åbenhed om bestyrelsens arbejde."

"Stk. 10. Den nærmere regulering om åbenhed om bestyrelsens arbejde efter stk. 2 fastsættes i vedtægten."

I bemærkningerne til lovforslaget anføres om disse bestemmelser:

"Der skal i størst muligt omfang være åbenhed om bestyrelsens beslutninger samt grundlaget og bevæggrundene herfor med henblik på at give studerende, ansatte og andre interessenter indsigt i universitetets forhold og bestyrelsens arbejde. De nærmere regler herfor fastsættes i vedtægten.

Ministeren vil ved godkendelsen af vedtægterne påse, at disse lever op til målsætningen om størst mulig åbenhed i bestyrelsens arbejde. Åbenheden skal reguleres i forhold til dels bestyrelsens mødemateriale, dels bestyrelsens forhandlinger og endelig bestyrelsens beslutninger. Ministeren vil tage udgangspunkt i kriterierne fra lov om offentlighed i forvaltningen, sådan at hovedreglen bliver åbenhed, men at en række sager konkret må undtages, fx den konkrete ansættelse af rektor, kontraktforhandlinger med private eller overvejelser vedrørende strategiske alliancer med andre universiteter om forskning eller uddannelse."

Der har i hele lovprocessen været stærkt fokus på spørgsmålet om åbenhed om bestyrelsens arbejde. Således indgik de 2 ovennævnte stykker ikke i det udkast til lovforslag, der var til høring på institutionerne, men blev indsat i lovforslaget som resultat af høringssvarene.

Tilsvarende har der under behandlingen af lovforslaget i folketingsudvalget været stillet en lang række spørgsmål til ministeren vedrørende denne problemstilling. De væsentligste spørgsmål og ministerens svar herpå er gengivet nedenfor. Det fremgår af svarene, at ministeren lægger ganske snævre rammer for, hvordan åbenheden skal reguleres i vedtægten og forvaltes i praksis, samt at ministeriet i forbindelse med godkendelsen af vedtægten vil vurdere, om reglerne om åbenhed er iagttaget (jf. også de ovenfor citerede bemærkninger til lovforslaget).

Ministeren er således overfor folketinget ansvarlig for, at vedtægterne lever op til lovens intentioner og de svar, han har givet folketinget om det nærmere indhold heri. En del af svarene er yderligere optrykt i udvalgets betænkning over lovforslaget, bl.a. med henblik på at styrke deres retskraft.

Der er i CBS' forslag til vedtægt (§ 3) formuleret en bestemmelse, der tager sigte på, at opnå den størst mulige fleksibilitet med henblik på, at spørgsmålet om åbenhed nærmere reguleres i forretningsordenen. Der gøres dog opmærksom på, at det er uafklaret, om ministeren vil godkende den foreslåede formulering som tilstrækkeligt dækkende.

Spørgsmål og svar vedr. åbenhed om bestyrelsens arbejde

Spørgsmål 5

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 5. februar 2003 fra Forenede Studenterråd, Københavns Universitet, jf. L 125 - bilag 13.

Svar:

Jeg vil kommentere de 10 konkrete problemstillinger, som Forenede Studenterråd i notatet af 5. februar 2003 har skitseret.

Ad 1. Manglende åbenhed

Det er korrekt, at det i lovforslagets § 10, stk. 2, er præciseret, at der skal gælde størst mulig åbenhed om bestyrelsens arbejde. Grunden til, at åbenheden foreslås lovfastsat i forhold til bestyrelsens arbejde, er, at de beslutninger og grundlaget herfor, som bestyrelsen - der er universitetets øverste myndighed - træffer, er af vital betydning for universitetets samlede virke. En anden bevæggrund til at lovfæste "åbenheden" er også de klager fra især studerende, der har været rejst i forhold til bestyrelsesarbejdet ved Danmarks Pædagogiske Universitet og ved Danmarks Tekniske Universitet. Det er derfor også formålet at sende et klart signal om, at der skal herske maksimal åbenhed om bestyrelsens arbejde.

I forvejen reguleres spørgsmålet om "åbenhed" eller aktindsigt i offentlighedsloven, af principperne om meroffentlighed og følger af "god forvaltningsskik". Formuleringen "størst mulig" er en præcisering af, at bestyrelsen i sit virke skal iagttage disse regler. Der vil selvfølgelig også være forhold, som der ikke kan eller skal herske fuldkommen åbenhed om. Det gælder fx personalesager og lønforhandlinger. Der kan også være tale om visse sager eller oplysninger i sager om fx strategiske samarbejder med virksomheder og udenlandske universiteter, strategier på uddannelsesområdet og ansøgninger til EU's programmidler og forskningsråd. Jeg kan i den forbindelse nævne, at Københavns Universitet i sit nuværende regelsæt også har regler for, hvornår sager drøftes for lukkede døre.

Offentlighedslovens regler gælder naturligvis også for universitetets andre organer, herunder akademisk råd, men jeg har af ovennævnte grunde kun ønsket at understrege det i forhold til bestyrelsen som den øverste myndighed.

Af vedtægterne skal fremgå, hvordan man sikrer åbenheden i bestyrelsens arbejde, og de studerende vil gennem deres sæde i bestyrelsen få indflydelse på, hvordan åbenheden i vedtægterne nærmere skal reguleres. Vedtægterne skal i øvrigt godkendes af ministeren, jf. lovforslagets, jf. 10, stk. 6, hvor ministeriet skal vurdere, om reglerne om åbenhed er iagttaget.

Spørgsmål 39

Hvorledes sikrer loven offentlighedens indsigt i bestyrelsens beslutningsgrundlag og -proces, herunder i de erhvervsmæssige interessemarkeringer?

Svar:

Universiteterne vil fortsat være omfattet af lov om offentlighed i forvaltningen samt principperne om meroffentlighed og god forvaltningsskik, jf. mine svar på spørgsmål 5 og 19, hvorefter offentlighedens indsigt i bestyrelsens beslutningsgrundlag og -proces, herunder i de erhvervsmæssige interesse-

markeringer, er sikret gennem disse regler i det omfang, de ikke i medfør af offentlighedslovens bestemmelser er undtaget herfra.

Dertil kommer, at universitetet kan nedsætte et repræsentantskab, der sammensættes af udefrakommende medlemmer, jf. § 13, stk. 1. Af § 13, stk. 2, fremgår, at repræsentantskabet på det overordnede niveau drøfter universitetets forskning, uddannelse og øvrige virksomhed og afgiver udtalelse herom til bestyrelsen. I og med at repræsentantskabet drøfter disse forhold, er det naturligvis en forudsætning, at der tilgår repræsentantskabet oplysninger om universitetets virksomhed på disse områder. Der er således både gennem den almindelige åbenhed i den interne proces på universitetet samt ved inddragelse af et eventuelt repræsentantskab skabt mulighed for indsigt i bestyrelsens beslutningsgrundlag og -proces, herunder i de erhvervsmæssige interessemarkeringer.

Spørgsmål 44

Betyder § 10, stk. 2's, formulering om offentlighed "størst muligt omfang", at fortrolighed er en absolut undtagelse?

Svar:

Jeg kan bekræfte, at formuleringen "størst muligt omfang" skal forstås sådan, at fortrolighed kun skal gælde, når der ifølge offentlighedsloven og forvaltningslovens regler er tale om sager, dokumenter eller oplysninger, der er beskyttet af regler om aktindsigt m.v. Jeg henviser i øvrigt til mit svar på spørgsmål 5.

Spørgsmål 45

Ministeren bedes redegøre for, hvorfor der ikke udtrykkeligt anføres, at åbenheden omfatter beslutningsgang (dagsordener m.m.), beslutningsgrundlag, bestyrelsesbeslutninger samt begrundelser?

Svar:

Jeg henviser til mine svar på spørgsmål 5 og 44, idet jeg skal tilføje at "størst muligt omfang" skal forstås på den måde, at der som udgangspunkt hersker åbenhed om beslutningsgang (dagsordener m.m.), beslutningsgrundlag, bestyrelsesbeslutninger samt begrundelser. Grunden til, at det ikke udtrykkeligt anføres, at der hersker åbenhed alle disse forhold, er, at der kan forekomme sager, dokumenter eller oplysninger, der, jf. bestemmelserne i offentlighedsloven og forvaltningsloven, ikke kan omfattes af åbenheden.

Spørgsmål 47

Hvad er ministerens kommentar til Polyteknisk Forenings påstand i foreningens høringssvar vedr. en ny lukkethed på DTU, hvorefter interessenter på eller udenfor DTU har svært ved at få relevante oplysninger på de rigtige tidspunkter, og at der først er offentlighed, når bestyrelsen eller rektor har taget beslutninger?

Svar:

Jeg har forstået spørgsmålet således, at der med "loven" menes lovforslaget (L 125). Blandt andet på baggrund af Polyteknisk Forenings høringssvar er det i lovforslagets § 10, stk. 2, blevet præciseret, at der i størst muligt omfang skal være åbenhed om bestyrelsens arbejde.

Som det fremgår af mit svar på bl.a. spørgsmål 5, reguleres åbenhed desuden af offentlighedslovens regler om aktindsigt, principperne om meroffentlighed samt god forvaltningsskik.

Det skal i øvrigt fremgå af universitetets vedtægter, hvorledes åbenheden i bestyrelsens arbejde sikres. Vedtægterne skal godkendes i ministeriet, og det skal her blandt andet vurderes, om reglerne om åbenhed er iagttaget, jf. mit svar på spørgsmål 5.

Spørgsmål 76

Betyder lovforslagets § 10, stk. 2, at bestyrelsesmøderne skal være åbne? I benægtende fald: Vil ministeren kunne godkende en vedtægt, der fastslår, at bestyrelsesmøderne er åbne undtagen vedrørende punkter, der omhandler personsager?

Svar:

Formuleringen i lovforslagets § 10, stk. 2, betyder, at bestyrelsesmøderne som udgangspunkt skal være åbne. Jeg vil dog ikke kunne godkende en vedtægt, der fastsætter, at bestyrelsesmøder skal være åbne med undtagelse af punkter, der omhandler personsager, idet en sådan generel fastsættelse på forhånd udelukker, at der også kan være andre sager, dokumenter eller oplysninger, der af fx økonomiske hensyn ikke kan behandles for åbne døre. Jeg henviser herved til mit svar på spørgsmål 5.